

situace. V první bylo jejich úkolem zhodnotit efektivitu různých strategií, je-li cílem četby *shrnutí informací*. V druhé měli posoudit efektivitu jiných strategií, když je třeba *porozumět textu a zapamatovat si ho*. V šetření PISA 2018 budou v souladu s novou typologií čtenářských procesů sbírány také informace o čtenářských strategiích spjatých s *hodnocením kvality a důvěryhodnosti textu*.

Výukové postupy rozvíjející čtenářské dovednosti a zaujetí pro čtení

Mnohé výzkumy potvrdily, že k rozvoji čtenářských dovedností přispívají určité výukové metody, např. přímá výuka čtenářských strategií (Pressley, 2000; Rosenshine & Meister, 1997; Waters & Schneider, 2010). Také podpůrné vyučování a podpora autonomie žáků zlepšuje jejich čtenářské dovednosti, povědomí o strategiích a zaujetí pro čtení (Guthrie, Ho, & Klaua, 2013; Guthrie, Wigfield, & You, 2012). Ačkoli ve většině vzdělávacích systémů není ve věku 15 let čtení na rozdíl od matematiky a přírodních věd vyučováno jako samostatný předmět, v hodinách mateřského jazyka či dalších předmětů (např. společenských či přírodních věd, cizích jazyků, občanské výchovy, informatiky) mohou učitelé záměrně či nezáměrně dávat žákům pokyny týkající se čtení. Rozptýlení výuky čtení do mnoha předmětů komplikuje tvorbu dotazníkových otázek, které by umožnily sledovat výukové metody a příležitosti k učení. Navzdory těmto obtížím je považováno za velice důležité zachytit pomocí žakovských dotazníků základní výukové procesy – příležitosti k učení a výukové metody – které mohou u žáků podporovat rozvoj čtenářských dovedností, zvyklostí a motivace.

4.8 Několik poznámek k adaptivnímu testování

Zadávání testu na počítačích otvírá možnost adaptivního testování. Adaptivní testování umožňuje dosáhnout vyšší úrovně přesnosti měření při použití menšího množství otázek pro jednotlivé žáky, neboť žákům jsou cíleně zadávány otázky, které odpovídají konkrétní úrovni jejich dovedností.

Adaptivní testování má potenciál zvýšit rozlišovací schopnost a citlivost testu, a to především pro žáky s nízkou úrovní čtenářské gramotnosti. Žáci, kteří prokázali slabý výkon v úloze hodnotící snadnost a efektivitu čtení (plynulost čtení), budou mít pravděpodobně potíže se zodpovídáním velmi složitých otázek vyžadujících syntézu informací z několika textů. Těmto žákům by bylo vhodnější předložit jednodušší otázky, které umožní lépe posoudit jejich silné a slabé stránky. O adaptivním testování se uvažuje jako o možné variantě do budoucna.